

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2015/760 seoses kõlblike varade ja investeringute ulatuse, portfelli koosseisu ja hajutamise nõuete, raha laenamise ja muude fonditingimustega ning seoses Euroopa pikaajaliste investeerimisfondide tegevuslubade, investeerimispoliitika ja tegevustingimustega“

(COM(2021) 722 final – 2021/0377 (COD))

(2022/C 290/11)

Raportöör: **Pierre BOLLON**

Konsulteerimistaotlus	Euroopa Parlament, 14.2.2022
	Euroopa Liidu Nõukogu, 22.3.2022
Õiguslik alus	Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 114 ja 304
Vastutav sektsioon	majandus- ja rahaliidu ning majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse sektsioon
Vastuvõtmine sektsioonis	3.3.2022
Vastuvõtmine täiskogus	23.3.2022
Täiskogu istungjärk nr	568
Hääletuse tulemus	
(poolt/vastu/erapooletuid)	111/1/0

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee toetab kindlalt ettepanekut Euroopa pikaajaliste investeerimisfondide (ELTIFid) määrus tasakaalustatult läbi vaadata, sest määruse eelmise versiooniga ei saavutatud selle headest kavatsustest lähtuvaid eesmärgi. Iseäranis vajalik on orienteerida rahalised vahendid ja säästus ümber pikaajalistele investeringutele, pidades silmas COVID-19-järgset sotsiaalselt kaasavat taastumist ning digi- ja kliimapööret. Sellest seisukohast on tõepoolest hädavajalik ELTIFide määrus põhjalikult läbi vaadata. Seepärast loodab komitee, et vastuvõtmisprotsessi tulemusel ei lisata uusi regulatiivseid nõudeid, mis nõrgestaksid suurema lihtsuse saavutamise püüdlust, nagu komisjon õigustatult välja pakkus.

1.2. ELTIFide määrus 2 on õigeaegne ja asjakohane ettepanek, mis võib oluliselt hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist ELis. ELTIFid on pikaajalised fondid, mille eeliseks on, et nad põhinevad nn Euroopa passil. Neil peab olema oluline roll kliima- ja digipöörde rahastamisel, transpordi- ja sotsiaalse taristu rajamisel ning eluasemeprojektide rahastamisel ning loomulikult ka Euroopa väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete, eelkõige innovatiivsete ettevõtete ja idufirmade rahastamisel.

1.3. Piisavalt täpne hinnang pikaajalise rahastamise üldise puudujäägi kohta ei ole praegu kahjuks kättesaadav. Parema hinnangu saamiseks tuleb Euroopa tasandil veel tööd teha, kuid rahastamisvajadus on kahtlemata suur, ulatudes mitme triljoni euroni.

1.4. Komitee rõhutab tungivalt, kui oluline on rahastada elutähtsat, palju vähem CO₂-mahukale (ja lõppkokkuvõttes CO₂-neutraalsele) Euroopa majandusele üleminekut, samuti Euroopa kestlikule majandusele ülemineku rahastamise strateegia tähtsust. Suurendada on vaja ka keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisandmete ning finantsandmete kättesaadavust, eelkõige Euroopa ühtse juurdepääsupunkti projekti kaudu, ning mis kõige tähtsam, andmepakkujate vajalikku reguleerimist ja järelevalvet nende üle.

1.5. Euroopa Komisjoni ettepanek ELTIFide määruse 2 kohta sisaldab sihipäraseid parandusi kõlblike investeringute valdkonnas. See laiendab ELTIFide investeerimisvaldkonda ning toetab majanduskasvu ja konkurentsivõimet. See võimaldab ELTIFidel laiendada investeringute geograafilist ulatust Euroopas.

1.6. Komitee toetab ELTIFidele juurdepääsuga seotud varasemate heidutavate tökete kohandamist, nii et need sobiksid jaeinvestoritele, kes praegu ei saa osa pikaajalistelt investeeringutelt saadavast tulust. ELTIFid täiendaksid seega vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjate (eurofondid) praegust edu. See on oluline samm, seda enam, et investorikaitset tugevdab uus tugev seos finantsinstrumentide turgude direktiivi (MiFID 2) kohaste kohustuslike sobivuse hindamistega ja huvide konflikti käsitlevate eeskirjade selgitamine. Samuti kordab komitee kindlalt oma arvukaid varasemaid üleskutseid edendada kõikjal Euroopas investorite koolitust.

1.7. Komitee pooldaks (lisaks kinnistele ELTIFidele) osaliselt avatud ELTIFE, st ELTIFE, mis võivad olla suured ja hajutatud ning võimaldavad tagasivõtmist (ja märkimist) pärast etteteatamisperioodi eeldusel, et need võimalused on selgelt ette nähtud klientidele antavas dokumentatsioonis ja et nende üle teostab järelevalvet riigi pädev asutus. ELTIFide likviidsmaks muutmiseks peaksid nad saama investeerida kuni 50 % ulatuses (ja võib-olla isegi rohkem) hajutatud varadesse, järgides eurofondide eeskirju. Märkimisväärselt aitaks kaasa ka see, kui veelgi tõsta võimaliku teistesse fondidesse investeerimise taset.

1.8. Arvestades, et ELTIFid peavad rangelt järgima Euroopa määruses sätestatud eeskirju, oleks positiivne lisameede see, kui Euroopa Komisjon hindaks, kui kasulik ja otstarbekas on lubada ELTIFidel kasutada „eu“ rahvusvahelist väärtpaberite identifitseerimisnumbrit (ISIN-koodi), parandades nende piiriülest kättesaadavust ja nähtavust. Teretulnud on Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) tugev roll regulatiivsete tehniliste standardite vastuvõtmisel, järelevalvealase ühtsuse edendamisel ja järelevalvealase töö koordineerimisel koos aktiivsete riiklike reguleerivate asutustega.

1.9. Oluline on edendada ELTIFide sobivust säästukontode, investeerimisriskiga elukindlustuslepingute, töötajate hoiuskeemide ja loomulikult pensionimehhanismide, näiteks üleeuroopalise personaalse pensionitootega. Samal ajal võiks praegune Solventsus 2 direktiivi uuesti sõnastamise ettepanek ja tööandja kogumispensionide asutuste tegevust ja järelevalvet käsitleva direktiivi tulevane läbivaatamine sisaldada kindlustus- ja pensioniettevõtjate jaoks stiimulit ELTIFidesse investeerida.

1.10. Samuti tuleks ELTIFide Euroopa investorite sääste maksustada parimal viisil, mida nende elukohariik võimaldab. Pikaajalised investorid peaksid kõikjal Euroopas saama kasu stabiilsetest ja ergutavatest maksueeskirjadest.

2. Komisjoni ettepaneku kokkuvõte

2.1. ELTIFide määrus on selliste alternatiivsete investeerimisfondide Euroopa raamistik, mis teevad pikaajalisi investeeringuid, näiteks sotsiaal- ja transporditaristu projektidesse, kinnisvarasse ning väikestes ja keskmise suurusega ettevõtjatesse (VKEd). ELTIFide määrusega kehtestatakse ELTIFide tegevuslubasid, investeerimispoliitikat, tegutsemistingimusi ja turustamist käsitlevad ühtsed õigusnormid.

2.2. ELTIFide õigusraamistiku eesmärk on hõlbustada institutsiooniliste ja jaeinvestorite pikaajalisi investeeringuid nimetatud varaliikidesse ning pakkuda reaalmajandusele alternatiivset pangandusvälist rahastamisallikat.

2.3. Kõnealuse läbivaatamise eesmärk on suurendada kogu liidus ELTIFide kasutuselevõttu, nii et sellest saaksid kasu nii Euroopa majandus kui ka investorid. See omakorda toetaks kapitaliturgude liidu jätkuvat arengut, mille eesmärk on samuti hõlbustada ELI ettevõtjate juurdepääsu stabiilsemale, kestlikumale ja mitmekesisemale pikaajalisele rahastamisele.

2.4. Alates algse ELTIFide õigusraamistiku vastuvõtmisest 2015. aasta aprillis on tegevusloa saanud ainult 67 ELTIFI (2022. aasta veebruari seisuga) ning valitsetavate netovarade maht on suhteliselt väike (2021. aastal hinnanguliselt ligikaudu 2,4 miljardit eurot). Tegevusloa saanud ELTIFid asuvad ainult neljas liikmesriigis (Luksemburg, Prantsusmaa, Itaalia ja Hispaania) ning teistes liikmesriikides omamaiseid ELTIFE ei ole.

2.5. ELTIFide raamistik on küll veel suhteliselt uus, kuid kättesaadavatest turuandmetest ilmneb, et turu areng ei ole ootuspäraselt kiirenenu.

2.6. ELTIFide õigusraamistiku toimimise hindamise ja sidusrühmade antud tagasiside kohaselt vähendavad ELTIFide eliseid piiravad fonditingimused ja investorite ees seisvad turule tulemise tõkked, mille koosmõju vähendab ELTIFide

õigusraamistiku kasulikkust, tõhusust ja atraktiivsust fondivalitsejate ja investorite jaoks. Need piirangud on peamised põhjused, miks ELTIFide tegevus ei ole märkimisväärselt kasvanud ega saavutanud oma täielikku potentsiaali investeringute suunamisel reaalmajandusse.

2.7. Sellega seoses on ELTIFide õigusraamistiku läbivaatamise eesmärk kiirendada ELTIFide omaksvõttu ja suurendada nende atraktiivsust, tehes fonditingimustes sihipäraseid muudatusi. See tähendab eelkõige kõlblike varade ja investeringute ulatuse laiendamist, selliste pändlikumate fonditingimuste võimaldamist, mis hõlmavad fondifondi strateegiate lihtsustamist, ja selliste põhjendamatute tõkete vähendamist, mis takistavad jaainvestorite juurdepääsu ELTIFidele (eriti 10 000 euro suuruse alginvesteeringu nõue ja 10 % koondülemäära nõue nende jaainvestorite puhul, kelle finantsportfell on väiksem kui 500 000 eurot).

2.8. Samuti on ettepaneku eesmärk muuta ELTIFide struktuur atraktiivsemaks, lihtsustades valitud fonditingimusi nende ELTIFide puhul, mida turustatakse üksnes kutselistele investoritele. ELTIFide õigusraamistiku läbivaatamise käigus võetakse kasutusele ka vabatahtlik likviidsusperioodi mehhanism, et pakkuda ELTIFi investoritele ja uutele märkivatele investoritele täiendavat likviidsust, nõudmata ELTIFide kapitali kasutuselevõttu. Ühtlasi on ettepaneku eesmärk tagada, et investorite kaitseks on kehtestatud asjakohased kaitsemeetmed.

3. Üldised märkused

3.1. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee toetab kindlalt ettepanekut Euroopa pikaajaliste investeerimisfondide (ELTIFid) määrus tasakaalustatult läbi vaadata, sest määruse eelmise versiooniga ei saavutatud selle headest kavatsustest lähtuvaid eesmärke. Seda kiiduväärt läbivaatamist tervitati juba komitee arvamuses kapitaliturgude liidu kohta⁽¹⁾ kui kapitaliturgude liidu uue tegevuskava nurgakivi.

3.2. Lisaks Euroopa kapitaliturgude tõhususe ja turvalisuse parandamisele on tõepoolest eriti vajalik orienteerida rahalised vahendid ja säästud ümber pikaajalistele investeringutele, pidades silmas COVID-19-järgset sotsiaalselt kaasavat taastumist ning digi- ja kliimapööret. Sellest seisukohast on tõesti hädavajalik ELTIFide määrus põhjalikult läbi vaadata. Seepärast loodab komitee, et vastuvõtmisprotsessi tulemusel ei lisata uusi regulatiivseid nõudeid, mis nõrgestaksid suurema lihtsuse saavutamise püüdlust, nagu komisjon õigustatult välja pakkus.

3.3. ELTIFid on pikaajalised fondid, mida saab piiriülevalt turustada ja märkida kogu liidus, sest nende eeliseks on, et nad põhinevad nn Euroopa passil. Nad saavad etendada olulist rolli (nt transpordi ja energia) taristu ülesehitamisel, eluasemete ajakohastamisel, teadus- ja arendustegevuse rahastamisel ning loomulikult väikeste ja keskmise suurusega Euroopa ettevõtjate ja idufirmade rahastamisel (investeeringud, mis üldiselt ei saa kasu finantsstabiilsusele noteerimisest tulenevast likviidsusest), edendades seeläbi töökohtade loomist.

3.4. Komitee rõhutab samuti otsustavalt, kui oluline on rahastada elutähtsat, palju vähem CO₂-mahukale (ja lõppkokkuvõttes CO₂-neutraalsele) Euroopa majandusele üleminekut, samuti Euroopa kestlikule majandusele ülemineku rahastamise strateegia, iseäranis äriühingute kestlikkusaruandluse direktiivi ettepaneku ja kavandatava sotsiaalse taksonoomia tähtsust. Suurendada on vaja ka keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisandmete ning finantsandmete kättesaadavust, eelkõige Euroopa ühtse juurdepääsupunkti projekti kaudu, ning mis kõige tähtsam, andmepakkujate vajalikku reguleerimist ja järelevalvet nende üle. Samuti tuleks kiirendada keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimismärgistega tehtavat tööd, et anda ELTIFi investoritele suuniseid.

3.5. Euroopa Komisjoni hästi kalibreeritud ja proportsionaalne ettepanek ELTIFide määruse 2 kohta sisaldab õigustatult sihipäraseid parandusi kõlblike investeringute valdkonnas, mis võimaldavad ELTIFide kaudu majanduskasvu ja konkurentsivõimet rohkem toetada. Märkimisväärne osa neist muutub seega hajutatumaks, sest ELTIFide investeerimisvaldkonda laiendatakse, suurendades võimaluste hulka. Teised kujunevad kontsentreeritumaks, keskendudes peamistele investeringutele. Need muutused võimaldavad laiendada ELTIFide investeringute geograafilist ulatust Euroopas.

3.6. Komitee toetab ELTIFidele juurdepääsuga seotud varasemate heidutavate tõkete kohandamist jaainvestoritele sobivaks. Arvestades tohutut hulka säästusid, millele ei laiene praegu pikaajalistelt investeringutelt saadav tulu, on see oluline samm, eelkõige väga madalate intressimäärade (mis küll mõnel juhul juba tõusevad) ja inflatsioonisurve kontekstis. Investorite kaitsmise seisukohast on väga oluline tagada kõlblike varaliikide ja investeerimisstrateegiate laiem spekter; see on

⁽¹⁾ ELT C 155, 30.4.2021, lk 20.

tõhusam kui alates 2015. aastast kehtivad üksikasjalikud piirangud, mille puuduseks on fondide äärmiselt piiratud pakkumine nii institutsioonilistele kui ka jaeinvestoritele. Komitee peab kiiduväärseks uut tugevat seost MiFID 2 direktiivi kohaste kohustuslike sobivuse hindamistega ja huvide konflikti käsitlevate eeskirjade selgitamist. Samuti kordab komitee kindlalt oma arvukaid varasemaid üleskutseid edendada kõikjal Euroopas investorite koolitust.

3.7. Üht liiki ELTIFidel on omadused, mis muudavad nad sarnaseks kinniste fondidega. Nende puhul on klassikaline võimalus investoritele likviidsuse tagamiseks, nagu on ka välja pakutud, vabatahtlikud likviidsusperioodi mehhanismid järelturul kauplemise mehhanismide kaudu, kuid asjaomaseid mehhanisme on sageli keeruline või isegi võimatu tegelikkuses rakendada, eriti kui napib nn turutegijaid (komitee 16. oktoobri 2013. aasta arvamuses esile toodud risk, mis on kahjuks realiseerunud).

3.8. Seepärast pooldaks komitee lisaks kinnistele ELTIFidele ka osaliselt avatud ELTIFe, ⁽²⁾ st ELTIFe, mis võivad olla suured ja hajutatud ning võimaldavad perioodilist (näiteks kaks korda aastas) tagasivõtmist (ja samuti märkimist) pärast etteteatamisperioodi (näiteks 90 päeva) eeldusel, et ELTIFI valitseja on need võimalused klientidele antavas dokumentatsioonis selgelt ette näinud ja et nende üle teostab järelevalvet riigi pädev asutus. Komisjoni ettepanek selgitada regulatiivsetes tehnilistes standardites paremini tagasivõtmiste protsenti on positiivne esimene samm õiges suunas, mida teised peaksid järgima. ELTIFide likviidsemaks muutmiseks peaksid osaliselt avatud ELTIFid saama investeerida kuni 50 % ulatuses (ja võib-olla isegi rohkem) hajutatud varadesse, järgides eurofondide eeskirju. Märkimisväärselt aitaks kaasa ka võimaliku teistesse fondidesse investeerimise taseme edasine tõus.

3.9. Komitee soovib, et ELTIFide kaudu kogutavad rahalised vahendid investeeritaks peamiselt ELi majandusse, pidades silmas karmi konkurentsi ülemaailmsel tasandil ning vajadust rahastada kaksiküleminekut. Piisavalt täpne hinnang pikaajalise rahastamise puudujäägi kohta ei ole praegu kahjuks kättesaadav. Seega tuleb parema hinnangu saamiseks veel Euroopa tasandil tööd teha, kuid rahastamisvajadus on kahtlemata suur, ulatudes mitme triljoni euronit (väike ühekohaline protsent ELi sisemajanduse koguproduktist, kui liita kokku vajadused kliima ja kestlikkuse, võrdsete võimaluste ning uuenduslike VKEdede ja idufirmade, transporditaristu ja iseäranis sotsiaalse taristu valdkonnas).

3.10. Arvestades, et ELTIFid peavad rangelt järgima Euroopa määruses sätestatud eeskirju, oleks positiivne lisameede see, kui Euroopa Komisjon hindaks, kui kasulik ja otstarbekas on lubada ELTIFidel kasutada „eu“ ISIN-koodi, parandades nende piiriülest kättesaadavust ja nähtavust. Seoses sellega peab komitee kiiduväärseks ELTIFide registri tugevdamist, mille komisjon on kavandanud. Komitee kutsub üles kehtestama ja jõustama kogu ELi hõlmavad selged eeskirjad Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve tõhusal juhtimisel ja nõuetekohases koostöös aktiivsete riiklike reguleerivate asutustega. Eeskirjadega tuleks eelkõige tagada, et ELTIFide valitsejad lisaksid oma käivitavatessse fondidesse nõuetekohased likviidsuse juhtimise vahendid ning teavitaksid selgelt ja täpselt tasudest ja riskidest, nagu on juba tehtud kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete (PRIIPid) põhiteabedokumente käsitlevas määruses ning finantsinstrumentide turge (MiFID) reguleerivates õigusnormides.

3.11. Oluline on edendada ELTIFide sobivust säästukontode, investeerimisriskiga elukindlustuslepingute, töötajate hoiuskeemide ja loomulikult pensionimehhanismide, näiteks üleeuroopalise personaalse pensionitootega. Samal ajal võiks praegune Solventsus 2 direktiivi uuesti sõnastamise ettepanek ja tööandja kogumispensioni asutuste direktiivi tulevane läbivaatamine sisaldada kindlustus- ja pensioniette võtjate jaoks stiimulit ELTIFidesse investeerida.

3.12. Samuti tuleks ELTIFide Euroopa investorite sääste maksustada parimal viisil, mida nende elukohariik võimaldab. Kahjuks soodustatakse paljudes Euroopa riikides praegu maksustamisel väga sageli likviidsete varade lühiajalist säästmist, mis saadab investoritele vale sõnumi, et parem on eelistada likviidsust isegi siis, kui võiks rohkem orienteeruda pikaajalisusele. Igal juhul peaksid pikaajalisi investoreid toetama stabiilsed ja stimuleerivad maksueeskirjad.

Brüssel, 23. märts 2022

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Christa SCHWENG

⁽²⁾ Nagu on praegu kavandatud Ühendkuningriigi tulevases pikaajaliste varade fondi kavas. Enamik komisjoni mõjuhinnangule vastanutest oli samal seisukohal (vt lk 73).